

LFZE/1085/1/2021

BESZÁMOLÓ

MINDEN PÁLYÁZATTÍPUS ESETÉN

Ösztöndíjas neve: Lipták Dániel

Bevezetés: A tudományos vagy művészeti program címe, tárgya (max. 250 karakter*)

Dincsér Oszkár népzene kutató (1911–1977) szellemi hagyatékának feltárása.

A kutatási/művészeti program megvalósulása (max. 1000 karakter*)

Dincsér kéziratos hagyatéka 2018-ban bukkant fel, és 2019 májusában került a MTA BTK Zenetudományi Intézet birtokába. Az iratanyag teljesen rendezetlen, ömlesztett állapotban három nagy dobozt töltött meg. A lapokat megtisztítva, száritva, csoportosítva, rendezve kirajzolódtak a hagyatéka egységei, amelyekről részletes jegyzéket készítettem. Sajtókutatás útján új adatokat gyűjtöttem Dincsér életrajzáról. Lehetőség szerint megállapítottam az egyes iratcsoportok összefüggését Dincsér ismert publikációival, pályájának adataival. A publikálásra kiválasztott iratcsoportokkal megkezdtem az anyag digitalizálását. A hagyatéka tartalmáról, jelentőségéről előadásokat tartottam. A kéziratosanyag egy részéről, amely Dincsér népzenei gyűjtőmunkájának eddig ismeretlen eredményeit tartalmazza, forrásközlés jellegű publikációt készítettem, amely a jövő év folyamán megjelenik.

A kutatási/művészeti program eredményei, rendezvények, publikációk, illetve publikálásra elkészült kéziratok tételes felsorolása (max. 500 karakter*)

- előadás a BTK Zenetudományi Intézet Tudományos Fórumán, 2020. szeptember 24. <http://zti.hu/index.php/hu/hirek-esemenyek/94-2020/851-tudomanyos-forum-liptak-2020>

- előadás a LFZE ÚNKP-konferenciáján, 2020. december 16.

- publikálásra elkészült kéziratos: „Egy elpusztult népzenei gramofonfelvétel nyomában – Gyimes, 1943”

Az eredmények tartalmi ismertetése (max. 1000 karakter*)

A hagyatéka tartalmazza Dincsér népzenei gyűjtőútjainak (1938–1942) közel teljes helyszíni jegyzetanyagát. Mivel ezeket a jegyzeteket Dincsér és Kodály használta

és további feljegyzésekkel látta el mindazon népzenei gramofonfelvételeknél, amelyek Dincsér kutatásai alapján készültek, a kéziratcsoport a gramofonfelvételek történetének, és Dincsér e téren játszott szerepének is fontos dokumentuma.

Szintén fennmaradt a hagyatékban az a Dincsér által készített „Dallamrend”, amely valószínűleg a Néprajzi Múzeum Lajtha László által vezetett nézenekutató műhelyének munkaeszköze volt. Ez a több ezer lapnyi gyűjtemény kéziratban vagy nyomtatott kiadványok kivágataiban tartalmaz minden 1944-ig elérhető magyar vokális népzenei adatot. A rendezés módja Bartók *A magyar népdal* című művének hatását mutatja, de attól számos ponton eltér, így értékes rendezéstörténeti dokumentum.

Dincsér publikálatlan kéziratai, jegyzetei fényt vetnek meg nem valósult terveire, kutatási irányaira.

Az eredmények várható további hasznosítása (max. 500 karakter*)

A kutatás eredményei lehetővé teszik Dincsér *Két csíki hangszer – Mozsika és gardon* (1943) című könyvének új kiadását, kiegészítve a gyűjtőutak teljes, eddig publikálatlan zenei anyagával. Másrészt felmerül Dincsér összegyűjtött írásainak sajtó alá rendezése, a hagyatékban található két publikálatlan tanulmánnyal együtt.

Kötelező mellékletek: a megvalósult események, rendezvények (oktatás, konferencia, koncert) dokumentációja, megvalósult publikációk, elkészült kéziratok

Kelt: Vácott, 2020. december 26.

.....
Lipták Dániel
pályázó aláírása

A szakmai beszámolót jóváhagyom.

.....
Richter Pál
témavezető aláírása

Új Nemzeti Kiválóság Program ösztöndíjpályázat
ÚNKP-19-3
2019/2020. tanév
Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem

Témavezetői értékelés

Ösztöndíjas neve: LIPTÁK DÁNIEL

Témavezető neve: RICHTER PÁL

Ösztöndíjas időszak kezdete: 2019. szeptember

Ösztöndíjas időszak vége: 2020. június 30. helyett a járványhelyzet miatt 2020. december

Témavezetői értékelés (max. egy A4-es oldalon):

Dincsér Oszkár népzenekutató szellemi hagyatékának feltárását Lipták Dániel ösztöndíjas jól előkészített terv szerint és alaposan megtervezett munkafolyamatokra bontva végezte el. Elsőként elkészítette a hagyaték jegyzékét, majd annak alapján a legfontosabb és népzenekutatói szempontból leginkább figyelemre méltó egységeket tanulmányozta. A Dincsér-féle Dallamrend rekonstrukciójának kérdéseit Bartók és Kodály rendezőelveinek tükrében vizsgálta meg, ugyanakkor figyelemmel volt Lajtha feltételezhető hatására is. Dincsér dallamrendje kapcsán kitért a szövegátírások és dallamlejegyzések filológiai kérdéseire, részletesen foglalkozott az aszimmetrikus ritmus lejegyzésének problémakörével. A hagyaték nemcsak népzeneelméleti, dallamrendezési, hanem népzenekutató-történeti szempontból is rendkívül értékes és gazdag anyagot tartalmaz. Jól nyomon követhető a Lipták által feltárt dokumentumok alapján Kodály szerepe a népzenei gramofonfelvételek kapcsán, valamint idesorolható még Bartók román anyagának kiadásra való előkészítése és Dincsér 1945-ös levelei Bartóknak. Mindezek a munkák nagy ívű kutatói pályát jeleztek, amely azután Dincsér emigrációja miatt korán félbeszakadt. Lipták kutatása teljes mértékben elhelyezi Dincsér életművét a magyar és nemzetközi népzenekutatói összefüggésrendszerében. A kutatás eredményeiről, a hagyaték jelentőségéről tudományos előadásokat tartott, és Dincsér népzenei gyűjtőmunkájának eddig ismeretlen eredményeiről, az 1943-as gyimesi kutatóútról tudományos dolgozatot készített. Az ösztöndíj révén megvalósult kutatás eredményei alapján lehetővé vált Dincsér 1943-ban megjelent könyvének (Két csíki hangszer – Mozsika és gardon) új, bővített kiadása a teljes, eddig még kiadatlan zenei anyag közlésével, valamint megvalósulhat Dincsér összegyűjtött írásainak sajtó alá rendezése és kiadása. Lipták Dániel kutatását az elért eredmények alapján kiválóra értékelem.

Richter Pál